

Міністерство освіти і науки України
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
Навчально-науковий інститут філології та журналістики
Кафедра кримсько-татарської та східної філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 11 Латинська мова та медична термінологія

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)
галузь знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
спеціальність I7 Терапія та реабілітація
освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»
форма(и) здобуття освіти денна

Київ-2025 рік

**Інформація про розробника та розгляд і схвалення
робочої програми навчальної дисципліни**

РОЗРОБНИК робочої програми навчальної дисципліни

Кандидат пед.наук, доцент Наталія ГОНЧАРЕНКО-ЗАКРЕВСЬКА

ПОГОДЖЕНО та схвалено на засіданні кафедри медичної реабілітації,
валеології та оздоровчих технологій в спорті Навчально-наукового
гуманітарного інституту(ННГІ).

Протокол № 1 від 25.08.2025
Завідувач кафедри

(підпис)

Уляна ЛУЩИК

ПОГОДЖЕНО:

Розглянуто та схвалено на засіданні навчально-методичної
ради навчально-наукового гуманітарного інституту

Протокол № 8 від 27.08.2025
Голова НМР

Сергій ГУБАРЄВ

ЗМІСТ

1	Загальна інформація про навчальну дисципліну.....	4
2	Опис навчальної дисципліни	5
2.1	Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	5
2.2	Міждисциплінарні зв'язки:.....	6
3	Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми.....	7
4	Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми.....	7
5	Структура та обсяг навчальної дисципліни	8
5.1	Тематика практичних занять.....	9
5.2	Тематика самостійної роботи здобувачів	81
6	Інформація про індивідуальне завдання.....	114
6.1	Практичні завдання	134
6.2	Орієнтовні теми презентацій..... Ошибка! Закладка не определена.	5
6.3	Орієнтовний перелік питань для підготовки до підсумкового контролю	136
7	Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.....	16
8	Політика дисципліни	19
9	Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувача.....	180
9.1	Види контролю, які використовуються під час вивчення дисципліни та форма підсумкового (семестрового) контролю	20
9.2	Методи контролю та оцінювання	190
9.3	Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в межах окремих видів навчальних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.	191
9.4	Особливості набору балів за видами навчальної діяльності здобувача для кожної форми підсумкового (семестрового) контролю.	202
9.5	Шкала оцінювання результатів підсумкового контролю, що використовується в Університеті	213
10	Рекомендовані джерела інформації	214

1 Загальна інформація про навчальну дисципліну

1.1. Назва навчальної дисципліни, код в освітній програмі	Латинська мова та основи медичної термінології ОК 11
1.2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
1.3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	1-й рік навчання, 1-й семестр
1.4. Обсяг навчальної дисципліни за формами здобуття освіти	очна (денна)
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин, в тому числі:	90
• аудиторні години	30
практичні заняття	30
• самостійна робота	60
1.5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	Екзамен
1.6. Інформація про консультації	Згідно затвердженого графіка консультацій
1.7. Мова викладання	Українська
1.8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача(ів) (науковий ступінь, вчене звання)	Кандидат пед. наук, доцент Гончаренко- Закревська Наталія Валеріївна
1.9. Контактна інформація викладача	honcharenko- zakrevska.natalia@tnu.edu.ua

2 Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни. Навчальну дисципліну «Латинська мова та медична термінологія» розроблено відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю І7 «Терапія та реабілітація». Дисципліна «Латинська мова та медична термінологія» – це курс сучасної медичної термінології греко-латинського походження, що є невід’ємною частиною загальної програми з підготовки кваліфікованих реабілітологів. Вивчення дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» базується на знанні рідної та іноземних мов. Теми практичних аудиторних занять розкривають проблемні питання дисципліни відповідно до розділів елементарної граматики латинської мови, необхідної для розуміння побудови анатомо-гістологічних, фармацевтичних та клінічних термінів. Програма має три розділи: «Анатомо-гістологічна термінологія», «Фармацевтична термінологія та рецептура», «Клінічна термінологія (Греко-латинські дублети)». Найбільш вагоме значення серед усіх номенклатур посідають анатомічна і гістологічна. Наука про походження і розвиток, форми і будову організму людини є базою для вивчення інших медичних дисциплін. Незалежно від походження термінів, вони повністю латинізовані, читаються та змінюються граматично за правилами латинської мови. Тому базовою мовою для анатомічної терміносистеми є латинська. Не менш важливим є розділ «Фармацевтична термінологія». Протягом багатьох століть у європейській медицині в назвах лікарських засобів традиційно використовується латинська мова. Значущість даної терміносистеми для здобувачів вищої освіти очевидна – у світі зареєстровано кілька сотень тисяч лікарських засобів. У межах даного розділу здобувачі вивчать засоби утворення однослівних і багатослівних фармацевтичних термінів, а також вчать орфографічно і граматично правильно оформлювати латинську частину рецепта.

Опанування навчальної дисципліни сприяє розвитку професійного мислення, формуванню здатності працювати у складі мультидисциплінарної команди, застосовувати базові знання дисципліни, що є важливою складовою професійної підготовки майбутніх фахівців з терапії та реабілітації й слугує підґрунтям для подальшого вивчення клінічних дисциплін та проходження практичної підготовки.

2.1 Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» є засвоєння нормативної граматики латинської мови і базової лексики, яка необхідна для роботи за спеціальністю «Терапія та реабілітація». Кінцевою метою є грамотне використання греко-латинських анатомо-гістологічних та клінічних термінів в практичній діяльності фахівця.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- основ граматики;
- навчити принципів утворення номенклатурних назв та термінів у ботанічній фармакогностичній, хімічній номенклатурах та у номенклатурі лікарських засобів;
- навчити аналізувати найменування лікарських препаратів; та пояснювати значення компонентів слова;
- знати до 500 лексичних фармацевтичних одиниць та основних словотворчих елементів, що використовуються у назвах препаратів;
- навчити біля 50-70 крилатих латинських виразів.

Вивчення навчальної дисципліни сприяє формуванню **цілей** вивчення дисципліни через реалізацію загальних компетентностей (ЗК), спеціальних (фахових, предметних) компетентностей (СК) та програмних результатів навчання (РН).

2.2 Міждисциплінарні зв'язки:

Постреквізити

Навчальна дисципліна «Латинська мова та медична термінологія» є пререквізитом для цілого ряду освітніх компонентів, зокрема:

ОК 10 “Анатомія та фізіологія людини”,

ОК 22 “Методи дослідження у фізичній терапії”,

ОК 31 “Технічні засоби у фізичній терапії”

Формат проведення дисципліни

Навчання з дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» організовується у комбінованому форматі, що передбачає поєднання аудиторних занять і дистанційної освітньої діяльності. Реалізація освітнього процесу здійснюється як у синхронному режимі (під час проведення практичних занять у навчальних аудиторіях або в режимі онлайн), так і в асинхронному форматі, орієнтованому на самостійне опрацювання теоретичних матеріалів і виконання індивідуальних навчальних завдань здобувачами вищої освіти.

Дистанційна складова освітнього процесу забезпечується використанням віртуального навчального середовища Google Classroom, у якому розміщуються навчальні та методичні матеріали, завдання для самостійної роботи, інструкції та повідомлення для здобувачів вищої освіти. Проведення занять у режимі онлайн-взаємодії здійснюється з використанням сервісу Google Meet.

Комунікація між викладачем і здобувачами вищої освіти з навчальних та організаційних питань підтримується через засоби корпоративної електронної пошти, що забезпечує своєчасний зворотний зв'язок у процесі опанування дисципліни.

3 Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 03. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 08. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

4 Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми (РН)

РН2. Вміти спілкуватися українською та іноземною мовою у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН 4. Вести професійну документацію.

РН 16. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді.

5 Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин		
	денна форма		
	Всього	Практичні заняття	Самостійна робота
РОЗДІЛ 1. Анатомо-гістологічна термінологія	30	8	22
Тема 1.1. Вступ. Латинський алфавіт. Фонетика. Дифтонги. Довгота і короткість. Наголос.		2	5
Тема 1.2. Структура анатомічних термінів. Граматичні категорії іменника, характеристика відмін, словникова форма іменників.		2	6
Тема 1.3. Іменники I відміни. Лексика. Вирази. Греко-латинські еквіваленти. Найбільш вживані прийменники з Acc і Abl.		2	6

Тема 1.4. Іменники II відміни, чоловічий, середній рід. Лексика: сталі вирази, суфікси. Греко-латинські еквіваленти.		2	5
РОЗДІЛ 2. Фармацевтична термінологія та рецептура	30	12	18
Тема 2.1. Дієслово. Граматичні категорії дієслова. Основні форми дієслова. Наказовий спосіб. Вираження заперечення.		2	3
Тема 2.2. Іменники III відміни. Поділ на типи відмінювань.		2	3
Тема 2.3. IV та V відміни іменника.		2	3
Тема 2.4. Граматичні категорії прикметника, поділ на групи.		2	3
Тема 2.5. Морфологічна і синтаксична структура дво- і кількаслівного анатомічного терміну з різними типами означень.		2	3
Тема 2.6. Прикметники III-ї відміни. Грецькі дублети прикметників III відміни.		2	3
РОЗДІЛ 3. Клінічна термінологія (Греко-латинські дублети)	30	8	20
Тема 3.1. Ступені порівняння прикметників. Сполучники.		2	5
Тема 3.2. Утворення Praesens indicativi activi et passivi.		2	5
Тема 3.3. Система латинського займенника. Займенники: вказівні, відносний, питальні, неозначені, заперечні.		2	5
Тема 3.4. Загальна характеристика числівників кількісних і порядкових. Латино-грецькі префікси		2	5
Екзамен		2	
Усього годин за семестр	90	30	60

5.1 Тематика практичних занять

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
1.	Тема 1.1.-1.4. Вступ. 1. Латинські запозичення у нових мовах і слова з латинськими основами.	8

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
	<p>2. Латинські основи міжнародної наукової термінології.</p> <p>3. Специфіка методів вивчення латинської мови як неживої мови.</p> <p>4. Умовність сучасної вимови латинських літер в європейських країнах та в Україні.</p> <p>5. Латинський алфавіт.</p> <p>6. Фонетика. Дифтонги. au, eu, ae, oe. Диграфи.</p> <p>7. Вимова „і” перед голосними на початку слова і між голосними в середині.</p> <p>8. Вимова буквосполучень ch, ph, rh, th, ti, qu, gu, su.</p> <p>9. Довгота і короткість. Наголос.</p> <p>10. Структура анатомічних термінів.</p> <p>11. Граматичні категорії іменника, характеристика відмін, словникова форма іменників.</p> <p>12. Іменники I відміни. Лексика. Вирази.</p> <p>13. Греко-латинські еквіваленти. Найбільш вживані прийменники з Acc і Abl.</p> <p>14. Іменники II відміни, чоловічий, середній рід. .</p> <p>15. Дієслово esse. Особливості його вживання та перекладу.</p>	
2.	<p>Тема 2.1.-2.3. Дієслово. Граматичні категорії дієслова.</p> <p>1. Граматичні категорії дієслова.</p> <p>2. Основні форми дієслова.</p> <p>3. Наказовий спосіб</p> <p>4. Заперечення</p> <p>5. Особливості заперечних конструкцій із займенниками nemo, nihil.</p> <p>6. III відміна іменників</p> <p>7. Приголосний тип</p> <p>8. Голосний тип</p> <p>9. Мішаний тип</p> <p>10. IV відміна іменників</p> <p>11. V відміна іменників</p>	6
3.	<p>Тема 2.4.-2.6. Граматичні категорії прикметника, поділ на групи. Морфологічна і синтаксична структура дво- і кількаслівного анатомічного терміну з різними типами означень. Прикметники III-ї відміни. Грецькі дублети прикметників III відміни.</p> <p>1. Граматичні категорії прикметника.</p> <p>2. Поділ на групи.</p> <p>3. Узгодження прикметників з іменниками.</p> <p>4. Вживання прикметників у функції прислівників</p> <p>5. Ступені порівняння прикметників: звичайний, вищий, найвищий.</p> <p>6. Прикметники трьох закінчень (-er, -is, -e).</p> <p>7. Прикметники двох закінчень (-is, -e).</p> <p>8. Прикметники одного закінчення. (-x, -s, -r).</p> <p>9. Грецькі дуплети</p>	6
4.	<p>Тема 3.1.-3.2. Ступені порівняння прикметників. Сполучники. Утворення Praesens indicativi activi et passivi.</p> <p>1. Сполучники.</p> <p>2. Perfectum indicativi passivi.</p>	4

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
	3. Дієприкметник Participium perfecti passivi. 4. Синтаксис відмінків пасивної конструкції. 5. Закономірності утворення відмінкових форм.	
5.	Тема 3.3.-3.4. Система латинського займенника. Займенники: вказівні, відносний, питальні, неозначені, заперечні. Загальна характеристика числівників кількісних і порядкових. Латино-грецькі префікси числівники. 1. Займенник 2. Система займенника. 3. Вказівні, питальні займенники. 4. Відносні, неозначені займенники. 5. Заперечні займенники 6. Розряди числівників у латинській мові. 7. Кількісні, порядкові, розділові, прислівникові. Numeralia cardinalia, ordinalia, distributiva, adverbia. 8. Класифікація кількісних числівників: основні, похідні, складні похідні (назви десятків та сотень з десятками та одиницями). 9. Утворення числівників: від 11 до 17; від 30 до 90; від 200 до 900; 18, 19; 28, 29 і т.п. 10. Додавання до десятків або сотень одиниць від 1 до 7. 11. Прислівникові числівники. Їхнє значення та утворення.	4

5.2 Тематика лабораторних занять

Лабораторні заняття програмою не передбачені.

5.3 Тематика самостійної роботи здобувачів

РОЗДІЛ 1. Анатомо-гістологічна термінологія		Кількість годин
1	Тема 1.1. Вступ. Латинський алфавіт. Фонетика. Дифтонги. Довгота і короткість. Наголос.	5
2	Тема 1.2. Структура анатомічних термінів. Граматичні категорії іменника, характеристика відмін, словникова форма іменників.	6

3	Тема 1.3. Іменники I відміни. Лексика. Вирази. Греко-латинські еквіваленти. Найбільш вживані прийменники з Acc і Abl.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати відеопрезентацію на одне із запропонованих питань з практичного заняття відповідної теми за вибором студента. 2. Підготувати доповідь-презентацію про розкриття змісту одного з питань запропонованих у практичних заняттях за вибором студента. 	6
4	Тема 1.4. Іменники II відміни, чоловічий, середній рід. Лексика: сталі вирази, суфікси. Греко-латинські еквіваленти.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати відеопрезентацію на одне із запропонованих питань з практичного заняття відповідної теми за вибором студента. 2. Підготувати доповідь-презентацію про розкриття змісту одного з питань запропонованих у практичних заняттях за вибором студента. 	5
РОЗДІЛ 2. Фармацевтична термінологія та рецептура			
5.	Тема 2.1. Дієслово. Граматичні категорії дієслова. Основні форми дієслова. Наказовий спосіб. Вираження заперечення.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати відеопрезентацію на одне із запропонованих питань з практичного заняття відповідної теми за вибором студента. 2. Підготувати доповідь-презентацію про розкриття змісту одного з питань запропонованих у практичних заняттях за вибором студента. 	3
6.	Тема 2.2. Іменники III відміни. Поділ на типи відмінювань.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати відеопрезентацію на одне із запропонованих питань з практичного заняття відповідної теми за вибором студента. 2. Підготувати доповідь-презентацію про розкриття змісту одного з питань запропонованих у практичних заняттях за вибором студента. 	3
7.	Тема 2.3. IV та V відміни іменника.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати відеопрезентацію на одне із запропонованих питань з практичного заняття відповідної теми за вибором студента. 2. Підготувати доповідь-презентацію про розкриття змісту одного з питань запропонованих у практичних заняттях за вибором студента. 	3
8.	Тема 2.4. Граматичні категорії прикметника, поділ на групи.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати відеопрезентацію на одне із запропонованих питань з практичного заняття відповідної теми за вибором студента. 2. Підготувати доповідь-презентацію про розкриття змісту одного з питань запропонованих у практичних заняттях за вибором студента. 	3
9.	Тема 2.5. Морфологічна і синтаксична	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати відеопрезентацію на одне із запропонованих питань з практичного заняття відповідної теми за вибором студента. 	3

	структура дво- і кількаслівного анатомічного терміну з різними типами означень	студента. 2. Підготувати доповідь-презентацію про розкриття змісту одного з питань запропонованих у практичних заняттях за вибором студента.	
10.	Тема 2.6. Прикметники III-ї відміни. Грецькі дублети прикметників III відміни.	1. Підготувати відеопрезентацію на одне із запропонованих питань з практичного заняття відповідної теми за вибором студента. 2. Підготувати доповідь-презентацію про розкриття змісту одного з питань запропонованих у практичних заняттях за вибором студента.	3
РОЗДІЛ 3. Клінічна термінологія (Греко-латинські дублети)			
11	Тема 3.1. Ступені порівняння прикметників. Сполучники.	1. Підготувати відеопрезентацію на одне із запропонованих питань з практичного заняття відповідної теми за вибором студента. 2. Підготувати доповідь-презентацію про розкриття змісту одного з питань запропонованих у практичних заняттях за вибором студента.	5
12	Тема 3.2. Утворення Praesens indicativi activi et passivi.	1. Підготувати відеопрезентацію на одне із запропонованих питань з практичного заняття відповідної теми за вибором студента. 2. Підготувати доповідь-презентацію про розкриття змісту одного з питань запропонованих у практичних заняттях за вибором студента.	5
13	Тема 3.3. Система латинського займенника. Займенники: вказівні, відносні, питальні, неозначені, заперечні.	1. Підготувати відеопрезентацію на одне із запропонованих питань з практичного заняття відповідної теми за вибором студента. 2. Підготувати доповідь-презентацію про розкриття змісту одного з питань запропонованих у практичних заняттях за вибором студента	5
14	Тема 3.4. Загальна характеристика числівників кількісних і порядкових. Латинсько-грецькі префікси.	1. Підготувати доповідь-презентацію про розкриття змісту одного з питань запропонованих у практичних заняттях за вибором студента. 2. Підготувати доповідь-презентацію про розкриття змісту одного з питань запропонованих у практичних заняттях за вибором студента	5
	ВСЬОГО		60

6. Інформація про індивідуальне завдання

Робочою програмою навчальної дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» передбачено виконання індивідуальних навчальних завдань як складової поточного контролю результатів навчання. Індивідуальні завдання спрямовані на поглиблення та систематизацію теоретичних знань, а також розвиток здатності застосовувати отримані знання на практиці.

Індивідуальні навчальні завдання виконуються у формах практичних завдань та мультимедійних презентацій відповідно до змісту дисципліни, тематики практичних занять та програмних результатів навчання.

5.4 Практичні завдання

1. Латинські запозичення у нових мовах і слова з латинськими основами.
2. Латинські основи міжнародної наукової термінології.
3. Специфіка методів вивчення латинської мови як неживої мови.
4. Умовність сучасної вимови латинських літер в європейських країнах та в Україні.
5. Латинський алфавіт.
6. Фонетика. Дифтонги. Диграфи.
7. Довгота і короткість. Наголос.
8. Структура анатомічних термінів.
9. Граматичні категорії іменника, характеристика відмін, словникова форма іменників.
10. Іменники I відміни. Лексика. Вирази.
11. Іменники II відміни, чоловічий, середній рід. .
12. Дієслово *esse*. Особливості його вживання та перекладу.
13. Дієслово.
14. Граматичні категорії дієслова.
15. Наказовий спосіб. Заперечення
16. Особливості заперечних конструкцій із займенниками *ne*, *nihi*.
17. III відміна іменників
18. Приголосний тип. Голосний тип. Мішаний тип.
19. IV відміна іменників. V відміна іменників.
20. Прикметники III-ї відміни. Грецькі дублети прикметників III відміни.
21. Дієприкметник
22. Система латинського займенника.
23. Займенники вказівні та відносні. Займенники питальні, неозначені, заперечні.
24. Загальна характеристика числівників.

6.2 Орієнтовні теми презентацій

- 1 Фонетика. Вимова звуків. Наголос.
- 2 Дієслово. Вживання дієслівних форм у рецепті.
- 3 Іменник. Категорії іменника. Відміни. I відміна іменників

- 4 Друга відміна іменників. Чоловічий і середній рід.
- 5 Прикметники першої групи.
- 6 III відміна іменників. Чоловічий рід.
- 7 Жіночий рід іменників III відміни. Середній рід іменників III відміни
- 8 Прикметники другої групи.
- 9 IV, V відміна іменників.
- 10 Числівник. Прислівник. Займенник
- 11 Рецепт. Рецепт. Структура і форма рецепта
- 12 Хімічна номенклатура та принципи її утворення.
- 13 Фармакологічна та ботанична номенклатура
- 14 Фармакологічна номенклатура.
- 15 Медична термінологія.

6.3 Орієнтовний перелік питань для підготовки до підсумкового контролю (екзамену) з дисципліни «Латинська мова та медична термінологія»

1. Латинський алфавіт. Класифікація голосних та приголосних.
2. Вимова дифтонгів **ae, oe, au, eu** та сполучень голосних.
3. Особливості вимови приголосних **c, s, x, z** у різних позиціях.
4. Правила поділу слів на склади.
5. Визначення довготи та краткості другого складу від кінця слова.
6. Основні типи наголосу в латинській мові та винятки.
7. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок.
8. Словникова форма іменника та визначення основи.
9. I відміна іменників: граматичні ознаки, відмінювання.
10. II відміна іменників: закінчення чоловічого та середнього родів.
11. Особливості іменників на **-er** у II відміні (*vocalis fugax*).
12. III відміна іменників: загальна характеристика та класифікація.
13. Приголосний тип III відміни: ознаки та приклади.
14. Голосний тип III відміни: ознаки та приклади.
15. Змішаний тип III відміни: правила визначення.
16. Особливості відмінювання іменників середнього роду в III відміні.
17. IV відміна іменників: відмінювання слів чоловічого та середнього родів.
18. V відміна іменників: особливості вживання у медичній термінології.
19. Прикметники I–II відміни: словникова форма та узгодження з іменниками.
20. Прикметники III відміни: поділ на групи за кількістю родових закінчень.
21. Утворення вищого ступеня порівняння прикметників та його відмінювання.
22. Найвищий ступінь порівняння прикметників: суфікси та відмінювання.
23. Неправильні (суплетивні) ступені порівняння (*magnus, parvus* тощо).

24. Специфіка використання прикметників вищого ступеня в анатомії (anterior, posterior, superior, inferior).
25. Числівники в рецептурі: кількісні та порядкові (1–10).
26. Побудова багатослівного анатомічного терміна з різними видами означень.
27. Латинська термінологія остеології (назви відростків, горбів, щілин).
28. Термінологія міології: назви м'язів за формою, напрямком волокон та функцією.
29. Артродологія та синдесмологія: терміни для опису сполучень кісток.
30. Спланхнологія: латинські назви органів травної та дихальної систем.
31. Ангіологія та неврологія: термінологія судин та нервових сплетень.
32. Латинські назви частин головного та спинного мозку.
33. Органи чуття: анатомічна номенклатура ока та вуха.
34. Поняття про державну фармакопею. Склад рецепта.
35. Латинські скорочення у рецептах та правила їх розшифрування.
36. Хімічна номенклатура: назви хімічних елементів латинською мовою.
37. Правила утворення назв кислот (високий та низький ступінь окиснення).
38. Назви солей: суфікси для аніонів та правила узгодження.
39. Назви оксидів, гідроксидів та пероксидів.
40. Ботанічна номенклатура: частини рослин у назвах ліків (radix, folium, flos).
41. Тверді лікарські форми: термінологія та правила виписування.
42. Рідкі та м'які лікарські форми: особливості граматичного оформлення.
43. Поняття про клінічний термін. Однослівні та багатослівні терміни.
44. Грецькі ТЕ, що означають тканини та рідини організму (hist-, cyt-, haem-).
45. Грецькі ТЕ, що означають органи (gast-, nephr-, splen-, hepat-).
46. ТЕ для позначення функціональних розладів (dys-, a-/an-, hyper-, hypo-).
47. Суфікси клінічної термінології для патологічних станів (-osis, -iasis, -ema).
48. Терміноелементи хірургічного втручання (-tomy, -ectomy, -stomy).
49. Термінологія фізичної терапії: види рухів (flexio, extensio, rotatio, circumductio).
50. Латинські назви патологічних викривлень хребта (lordosis, kyphosis, scoliosis).
51. Терміни для опису м'язового тону та сили (hypertonia, hypotonia, paresis, paralysis).
52. Специфічні терміни ерготерапії та мануальної терапії.
53. Вживання прийменників з Accusativus (ad, ante, post, per, contra).
54. Вживання прийменників з Ablativus (a/ab, cum, de, ex, sine).

55. Дієслово: наказовий спосіб (Imperativus) та умовний спосіб (Conjunctivus) у медичних приписах.
56. Переклад клінічних діагнозів із застосуванням вивчених граматичних правил.
57. Латинські назви основних симптомів та синдромів.
58. Латинські вислови про здоров'я та лікаря (*Salus aegroti suprema lex est*).
59. Етичні принципи медицини в латинських афоризмах (*Primum non nocere*).
60. Використання латинської мови в сучасній міжнародній класифікації хвороб (МКХ).

6 Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Засоби навчання: У режимі дистанційного навчання вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» передбачає приєднання кожного здобувача до навчального середовища Google Classroom, оскільки там розміщуються навчальні матеріали, проводиться тестування, ведеться журнал оцінювання навчальних досягнень, є можливість для обміну думками.

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувачу вищої освіти пропонується самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань;
- виконання домашніх завдань;
- виконання завдань самостійної роботи;
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

У режимі очного навчання програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності передбачає:

- пакет програмних продуктів Microsoft Office;
- мультимедійний проектор;
- комп'ютер/ноутбук/планшет;
- інтерактивні дошки;
- наявність персонального комп'ютера (мультимедійного проектора, планшета, інтерактивної дошки тощо).

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення:

- 1) Робоча програма навчальної дисципліни
- 2) Силабус дисципліни
- 3) Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи

4) Перелік основної й додаткової літератури вказано в робочій програмі.

7 Політика дисципліни

Дотримання принципів академічної доброчесності. Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть самостійними, їхніми власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей.

Під час виконання письмових контрольних робіт, тестування, підготовки до відповіді на запитання користування зовнішніми джерелами інформації заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Дотримання принципів та норм етики. Під час занять здобувачі вищої освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики, дотримуються правил внутрішнього розпорядку ТНУ імені В.І. Вернадського. Поводяться толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.

Відвідування занять. Здобувачі вищої освіти повинні відвідувати усі практичні заняття з навчальної дисципліни та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Недопустимі пропуски та запізнення на заняття без вагомих причин, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття/контрольного заходу без дозволу викладача. Критично сприймається несвоєчасне виконання поставленого завдання, терміни захисту індивідуального завдання (в контексті самостійної роботи), терміни ліквідації заборгованості та відсоток зниження оцінки.

До семестрового контролю будуть допущені ті студенти, які набрали не менше ніж 30 б. (робота на практичних, самостійна, індивідуальна робота). Решту балів студент може добрати на підсумковому контролі, виконавши підсумкове тестування максимально на 20 б. Окрім цього, до семестрового контролю не будуть допущені ті студенти, які без поважних причин пропустили більше ніж 50 % практичних занять.

Для дистанційної форми навчання обов'язковим є: доєднання до не менше ніж 50 % практичних занять; присутність на заняттях з увімкненою камерою; навчально-наукова активність студента на кожному семінарі, коли здобувач вищої освіти присутній в онлайн-форматі.

Політика дедлайну. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання всіх видів робіт.

Порядок відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також у будь-який зручний час для викладача.

Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, крім ситуацій, передбачених нормативними документами ТНУ імені В.І. Вернадського, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

8 Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувача

8.1 Види контролю, які використовуються під час вивчення дисципліни та форма підсумкового (семестрового) контролю за навчальною дисципліною.

Контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» здійснюється впродовж усього періоду навчання та має поетапний і комплексний характер. Він спрямований на перевірку рівня засвоєння теоретичних навичок, а також здатності здобувачів практично застосовувати отримані знання. Оцінювання самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами виконання практичних завдань, підготовлених відповідно до тематики дисципліни, а також захисту мультимедійних презентацій, що відображають здатність узагальнювати навчальний матеріал та презентувати результати роботи.

Для перевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу кожного модуля застосовується програмований контроль у формі тестування. Модульні тести дозволяють оцінити системність знань здобувачів вищої освіти та рівень сформованості програмних результатів навчання.

Формою підсумкового (семестрового) контролю з дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» є екзамен. Підсумкова оцінка формується на основі результатів поточного контролю з урахуванням виконання та захисту всіх передбачених робочою програмою видів навчальної діяльності.

8.2 Методи контролю та оцінювання

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» застосовується система методів контролю та оцінювання, спрямована на комплексну перевірку рівня засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних знань та практичних умінь. Методи усного контролю і самоконтролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, програмоване опитування. Методи письмового контролю і самоконтролю: контрольна письмова робота, контрольні тестові завдання.

Оцінювання практичної складової здійснюється за результатами виконання практичних робіт. Під час перевірки практичних робіт враховується повнота виконання завдань, логічність викладення матеріалу та коректність використання фахової термінології.

Значне місце в системі оцінювання посідає перевірка результатів самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти, зокрема мультимедійних презентацій. Ці методи дають змогу визначити рівень здатності здобувачів узагальнювати навчальний матеріал та працювати з фаховими джерелами.

Для контролю засвоєння теоретичного матеріалу кожного змістового модуля застосовується програмований контроль у формі тестування. Тестові завдання спрямовані на перевірку системності знань, розуміння ключових понять і логіки.

Поєднання зазначених методів контролю та оцінювання забезпечує об'єктивність і прозорість визначення навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, а також дозволяє всебічно оцінити рівень сформованості програмних результатів навчання з дисципліни «Латинська мова та медична термінологія».

8.3 Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в межах окремих видів навчальних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти з дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» здійснюється на основі результатів виконання, представлення та обговорення навчальних завдань, передбачених робочою програмою дисципліни. Оцінка формується з урахуванням якості опанування теоретичного матеріалу, рівня сформованості практичних умінь, а також умінь аргументовано представляти власні висновки.

Критерії оцінювання відповідей під час опитування:

1 бал – відповідь без пояснення його значення в контексті теми.

2 бали – відповідь є змістовною, логічно пов'язаною

Критерії оцінювання виконання практичних завдань

Оцінювання практичних робіт з дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» здійснюється з урахуванням повноти виконання завдання, правильності застосування теоретичних знань та практичних навичок.

4 бали – практичну роботу виконано у повному обсязі та відповідно до поставленого завдання; медична термінологія використовується коректно; здобувач упевнено презентує результати роботи та надає вичерпні відповіді на запитання.

3 бали – завдання виконано повністю; можливі незначні неточності в аргументації або деталізації окремих елементів; загальна логіка роботи збережена; здобувач демонструє розуміння змісту виконаної роботи та впевнено відповідає на більшість запитань.

2 бали – практичну роботу виконано загалом правильно; можливі окремі термінологічні або логічні помилки; здобувач здатний пояснити основний зміст роботи, але має труднощі з поглибленими запитаннями.

1 бал – практичну роботу виконано формально або з істотними помилками; здобувач не може обґрунтувати власні висновки та відповіді на запитання.

8.4 Особливості набору балів за видами навчальної діяльності здобувача для кожної форми підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль 1 семестр													Підсумковий контроль (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3					
1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3	3.4	20	100
П	п	п	п	п	п	п	п	п	п	п	П	п	П		
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4		
С	с	с	с	с	с	с	с	с	с	с	С	с	С		
2	4	4	4	2	4	4	4	4	4	2	4	4	4		

П – практичне заняття; С – самостійна робота.

8.5 Шкала оцінювання результатів підсумкового контролю, що використовується в Університеті

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Значення оцінки
A	90 - 100 балів	«зараховано» /«passed»	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	80 - 89 балів		Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 - 79 балів		Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 - 74 балів		Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 - 68 балів		Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59 балів	«не зараховано»/ «failed»	Незадовільно - потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29 балів		Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

9 Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Шевченко Є.М. Латинська мова і основи медичної термінології: навчальний посібник. Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 11-е видання, 2021. - 240 с.
2. Світлична Є. І., Берестова А. О. Латинська мова: підручник. Київ: : Центр учбової літератури, 2011. – 440с .
3. Л. Ю. Смольська Латинська мова та медична термінологія : підручник. Київ : Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 4-е видання, 2019. - 472 с.

4. Делева О. В. Латинська мова та основи медичної термінології : навч. посіб. для студентів спец. 227 «Терапія та реабілітація». Київ : Книга-плюс, 2023. - 192 с.
5. О.М. Беляєва Латинсько-український тлумачний словник клінічних термінів (ВНЗ IV р. а.) Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2016. - 224 с.

Додаткова література

1. Нетребчук Л.М., Самойленко Т.О., Копіца Є.П., Толкчачова Н.Д. Латинська мова та медична термінологія: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти I та II курсів медичного та стоматологічного факультетів медичних ВНЗ. Одеса : ОНМедУ, 2020. 192 с.
2. Закалюжний М.М. Латинська мова. К.: Либідь, 2003. 368 с.
3. Кудінова О.І. Lingua Latina (Латинська мова). Ізмаїл, 2015. 72 с.
4. Кудінова О.І. Viva vox alit plenius: сучасні тенденції викладання латинської мови. *Probleme actuale de lingvistică: Materialele simpozionului științific cu participare internațională*, Chișinău, 15-16 mai 2015 in memoriam acad. Nicolae Corlăteanu. – Universitatea de stat din Moldova. Chișinău: CEP USM, 2015. С. 341–348.
5. Литвинов В.Д. Латинсько-український словник. К.: Наука, 1998. 712 с.
6. Петрова Г.В. Латинсько-український словотвірний словник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 880 с.
7. Чуракова Л.П. Латинсько-український та українсько-латинський словник – понад 25 тисяч слів та словосполучень. К.: Чумацький шлях, 2009. 617 с.
8. Пузиренко Я.В. Навчальні матеріали з латинської мови. Латинські вирази. Латинськоукраїнський словник. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2000. 66 с.
9. Pavanetto C. Elementa linguae et gramaticae latinae. Roma: Libreria Ateneo Salesiano, 2001. 130 с.
10. Wheelock's Latin. Frederic M. Wheelock, revised by Richard A. LaFleur. 7-th edition. New York: Collins Reference, 2011. 561 p.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека “Чтиво” URL: <https://chtyvo.org.ua/>
2. Латинська мова в Україні (історичний екскурс). URL: http://bko.com/book_21_glava_65_%D0%92%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BD%D1%82_2.html
3. Латинський портал URL: <http://linguaeterna.com>.
4. Освіта.ua – інформаційний електронний ресурс, присвячений освіті в Україні та за кордоном. URL: <https://osvita.ua/>

5. Ревак Н.Г., Сулим В.Т. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) 2-ге вид., виправлене і доповнене. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 415 с. URL: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/84/>.
6. Prometheus : Платформа масових відкритих онлайн-курсів URL: <https://courses.prometheus.org.ua>
7. «Освіторія» - онлайн-медіа про освіту та виховання дітей в Україні. URL: <https://osvitoria.media/>
8. Українська латиномовна література. URL: <http://ephemeris.alcuinus.net/>
9. Уроки: Латинську – українську. URL: <http://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>.